

Socialdemokraternas förslag till Kommunplan 2017 med utblick 2018-2019

Reviderad 2016-11-11

Socialdemokraternas förslag till
Kommunplan 2017 med utblick mot 2018-2019
2016-06-14
reviderad 2016-11-11

INLEDNING	4
VERKSAMHETSPLANEN	5
SATSNING PÅ LÄSNING I SKOLAN	5
SKARPA MILJÖMÅL	5
BOSTADSBYGGGANDE	5
GRÄNSEN FÖR UPPLÅNING	5
FINANSIELLT MÅL	5
NYTT MÅLOMRÅDE OCH STRATEGISKT MÅL: ATTRAKTIV ARBETSGIVARE	6
FOLKHÄLSA/SOCIAL HÅLLBARHET	6
VERKSAMHETSPLAN MED MÅTT OCH MÅL FÖR STRATEGISK PLAN 2015-2018	7
MÅLOMRÅDE: TILLVÄXT OCH UTVECKLING	7
<i>Strategiskt mål: Mora ska vara knutpunkt och motor i regionen</i>	7
<i>Strategiskt mål: Mora kommuns verksamheter ska präglas av delaktighet och inflytande</i>	7
<i>Strategiskt mål: Mora ska vara kultur-, upplevelse- och aktivitetscentrum</i>	7
MÅLOMRÅDE: LIVSLÅNGT LÄRANDE	8
<i>Strategiskt mål: Moras grundskola ska utvecklas och tillhöra de bästa i landet</i> ...	8
<i>Strategiskt mål: Mora ska ha en attraktiv gymnasieskola med hög kvalitet</i>	8
MÅLOMRÅDE: LIVSKVALITET FÖR ALLA	8
<i>Strategiskt mål: Vård och omsorg i Mora ska stärka människors trygghet och vara av hög kvalitet</i>	8
<i>Strategiskt mål: Mora ska vara ett tryggt samhälle för alla</i>	8
MÅLOMRÅDE: VÅR HÅLLBARA KOMMUN	9
<i>Strategiskt mål: Klimatbelastningen per person i Mora ska vara på en nivå som, om den tillämpas globalt, inte äventyrar jordens klimat</i>	9
<i>Strategiskt mål: Mora kommuns verksamheter ska bedrivas med god ekonomisk hushållning</i>	9
MÅLOMRÅDE: ATTRAKTIV ARBETSGIVARE	10
<i>Strategiskt mål: Mora kommun ska vara en arbetsgivare där människor vill arbeta</i>	10
EKONOMIN	11
STRUKTURMEDEL	11
”SPARPAKET 2016”	11
KOMMUNSTYRELSEN	11
SOCIALNÄMNDEN	12
FÖR- OCH GRUNDSKOLENÄMNDEN	12
NÄMNDERNAS RAMAR	13
RESULTATBUDGET	13
INVESTERINGAR OCH EXPLOATERING	14
GENOMFART MORA	14
LASTVÄXLARE TILL BRANDKÅREN	14
CENTRUMUTVECKLINGEN	14
BOSTADSOMRÅDET NORET NORRA – INVESTERING OCH EXPLOATERING	14
SÄRSKILT BOENDE	14
SLUTSATS	15
INVESTERINGSBUDGET	15
EXPLOATERINGSBUDGET	16

INLEDNING

Detta dokument beskriver Socialdemokraternas viktigaste prioriteringar för verksamheten i Mora Kommun 2017. Vi delar i huvudsak beskrivningen av kommunens ekonomiska förutsättningar så som de beskrivs i majoritetens förslag till kommunplan 2017, men vi har på en del avgörande punkter avvikande meningar om hur befintliga ekonomiska och verksamhetsmässiga resurser bör hanteras.

Vi anser också att det är viktigt att i utblicken för de följande två åren försöka bedöma och ta höjd för de ekonomiska utmaningar som redan fattade eller förväntade beslut, kommer att medföra.

Vi saknar i majoritetens förslag en långsiktig helhetssyn på organisationens uppdrag, behov och utmaningar.

För att långsiktigt och ekonomiskt hållbart kunna möta kommande utmaningar i form av utökade verksamhetsbehov inom främst äldreården och en satsning på kvalitén i skolan, behöver Mora kommun göra en fullständig genomlysning av ekonomi, kvalitets- och verksamhetsstyrning, förvaltningsstruktur, lokalbehov, mm.

Vi har redan i vårt förslag till kommunplan 2015, upprepat i förslaget 2016, föreslagit att särskilda medel avsätts för att med hjälp av extern kompetens, ex-vis från SKL, få hjälp med denna viktiga genomlysning. Dels för att nuvarande ledningsgrupp är hårt belastad, men framför allt för att det är både nyttigt och viktigt att få hjälp med att se verksamheten utifrån.

Givetvis är det viktigt att verksamheterna ändå involveras brett, så att personalens erfarenhet och kompetens på alla nivåer tas tillvara på ett bra sätt. Ledningsgruppen ska givetvis också fungera som styrgrupp för projektet och arbetet bör följas av en politisk referensgrupp. För den del av genomlysningen som gäller den politiska organisationen behövs en parlamentariskt sammansatt styrgrupp, eventuellt i form av en fullmäktigeberedning.

Målet ska vara att ha konkreta förslag att ta ställning till inför beslut om kommunplan 2018.

En annan stor utmaning, men samtidigt en möjlighet för Mora att växa är integrationen. Vi har en historisk chans att med hjälp av statliga insatser i form av integrationsmedel, olika utbildningssatser och nya stöd till bostadsbyggande göra det möjligt att ”fånga upp” många av de människor som sökt sin tillflykt till Sverige och Mora undan krig och förtryck. Det skulle kunna innebära ett stort tillskott av personal i såväl offentlig som privat verksamhet som kan mildra effekterna av de stora pensionsavgångar vi nu står inför.

En viktig förutsättning för att kunna lyckas med detta är att Mora kan erbjuda bostäder till dem som vill bosätta sig här! En byggtakt på 75-100 bostäder årligen, varav minst hälften i hyreslägenheter vore önskvärd de kommande 4-5 åren.

Byggandet av det nya äldreboendet hade kunna användas som hävstång för att få Morastrand, eller ännu hellre någon annan byggherre, att våga satsa på ytterligare bostadsbyggande på samma område eller på annan plats i kommunen. Tyvärr försatte majoriteten den chansen, trots våra ihärdiga protester.

I det följande redovisar vi de viktigaste avvikelserna jämfört med det av majoriteten framlagda reviderade förslaget till kommunplan 2017 från kommunstyrelsen.

VERKSAMHETSPLANEN

En generell skillnad är att det som i majoritetens förslag beskrivs som ”nämndmål” av oss kallas ”ålägganden” för att tydliggöra att kommunfullmäktige faktiskt ger berörda nämnder ett tydligt uppdrag att arbeta med och redovisa de angivna effektmålen. Dessa ålägganden blir i resp nämnds nämndplan ett nämndmål.

SATSNING PÅ LÄSNING I SKOLAN

Då läsförståelse är en absolut grundförutsättning för att kunna tillgodogöra sig undervisning i alla ämnen från lågstadiet och uppåt vill vi som för- och grundskolenämndens viktigaste mål sätta att **alla barn ska kunna läsa när de lämnar årskurs 3!** För att nå detta vill vi skapa bättre förutsättningar för lärarna på framför allt lågstadiet att arbeta mer med undervisningsuppdraget.

Genom en särskild satsning vill vi dessutom under 2017, med bred politisk förankring, **starta arbetet med en långsiktig utvecklingsplan för skolan i Mora.** Målet med denna är att, med barnens rätt till god undervisning och den pedagogiska professionens kompetens i fokus, skapa en organisation och arbetssätt för en kunskapsskola med höga resultat.

SKARPARE MILJÖMÅL

Vi vill skärpa skrivningen av kommunens miljömål från **”Mora ska vara ett hållbart samhälle”** till **”Klimatbelastningen per person i Mora ska vara på en nivå som, om den tillämpas globalt, inte äventyrar jordens klimat.”**

Det betyder att klimatbelastningen per invånare måste minska med minst 90 procent till 2050. Etappmål 2020 för det geografiska området Mora kommun är en minskning med 40 procent per invånare, räknat från 2000.

BOSTADSBYGGANDE

Vi har, jämfört både med majoritetens förslag, och vår egen tidigare föreslagna strategiska plan, **valt att höja målet för bostadsbyggande i Mora till 50 lägenheter 2017 och 70 lägenheter 2018,** då det är av mycket stor betydelse för Moras fortsatta utveckling att bostadsbyggandet verkligen tar fart. Vi kommer i andra sammanhang att presentera en handlingsplan för hur detta ska kunna gå till.

GRÄNSEN FÖR UPPLÅNING

Mora kommun har sedan många år haft målet att kommunkoncernens totala låneskuld ska ligga under 55 Tkr per invånare. I ett stabilt läge med en begränsad befolkningsutveckling har denna nivå varit rimlig. Nu ökar dock kraven på Morastrand att bygga nya bostäder och Moravatten står inför stora investeringar för genomförandet av den av kommunfullmäktige beslutade VA-planen. Även kommunen har i brist på egna överskott i viss utsträckning fått lov att öka låneutrymmet för att kunna hantera en del av sina investeringar.

Kommunen själv står för en relativt liten del av koncernens totala lånebelastning. De stora lånen ligger i Morastrand, resp Moravatten som helt och hållet finansieras av sina hyresgäster, resp abonnenter.

Den samlade effekten av detta är att kommunfullmäktiges gräns för kommunkoncernens maximala upplåning är nära att spräckas och därför bör justeras upp till 65.000 kr/invånare.

FINANSIELLT MÅL

Vi räknar med att det blir svårt att under planperioden nå det långsiktiga finansiella målet med ett överskott på minst 2% av skatter och statsbidrag, , trots nya permanenta statsbidrag från regeringen. Liksom majoriteten budgeterar vi med ett överskott 2017 på ca 1% av skatter och statsbidrag, dvs ca 12 miljoner kronor.

NYTT MÅLOMRÅDE OCH STRATEGISKT MÅL: ATTRAKTIV ARBETSGIVARE

Vi har i vår strategiska plan för mandatperioden redan 2016 föreslagit ett till målområde utöver de av majoriteten föreslagna, ”**Attraktiv arbetsgivare**”, som i verksamhetsplanen kompletterats med det strategiska målet ”**Mora kommun ska vara en arbetsgivare där människor vill arbeta**”

Det handlar om att Mora kommun ska se sin personal som en avgörande resurs för välfärd, inflyttning och utveckling och prioritera satsningar för att förbättra personalens arbetsituation och kommunens attraktivitet som arbetsgivare.

FOLKHÄLSA/SOCIAL HÅLLBARHET

Att det är ett ansvar för varje nämnd att inom sitt område beakta och följa upp konsekvenser folkhälsa/social hållbarhet inom sitt verksamhetsområde är självklart. Lika självklart är att en del av folkhälsoarbetet sker sektorsövergripande i god samverkan mellan nämnder och förvaltningar och även andra parter såsom landstinget.

Men med anledning av folkhälsorådets avveckling vill vi ändå väcka frågan hur utvecklingen av folkhälsa/social hållbarhet i Mora ska följas upp och eventuellt samordnas politiskt på kommunnivå. Kommunstyrelsen har givetvis ett sådant övergripande ansvar, men detta bör även finnas ett tydligt åläggande från kommunfullmäktige till alla nämnder, kopplat till något eller några strategiska mål.

Vi har för avsikt att återkomma med förslag till sådana mål och, om det finns behov, någon form av organisation eller annan ”struktur” för politisk samordning/uppföljning av folkhälsoarbetet.

VERKSAMHETSPLAN MED MÅTT OCH MÅL FÖR STRATEGISK PLAN 2015–2018

För att tydliggöra ansvaret för genomförandet och uppföljningen av de olika delarna i den strategiska planen har ett antal specifika effektmål, med tillhörande mått, lagts ut som ålägganden till vissa nämnder och styrelser att införas som obligatoriska nämndmål. Utöver detta kan nämnderna i sina nämndplaner givetvis fastställa andra åtaganden med tillhörande effektmål, som bidrar till uppfyllandet av de strategiska målen.

Indelningen av de strategiska målen följer den indelning efter målområden som föreslås i den strategiska planen. Vi har också valt att lägga in resultatet 2014 som referensvärde där så varit möjligt.

Observera också det av oss föreslagna målområdet ”Attraktiv arbetsgivare” med tillhörande strategiska mål och åläggande.

MÅLOMRÅDE: TILLVÄXT OCH UTVECKLING

Strategiskt mål: Mora ska vara knutpunkt och motor i regionen

Åläggande Kommunstyrelsen: Mora ska ta ansvar för regionens utveckling

Mått	Resultat 2015	Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018
Förvärvsfrekvens i Mora kommun	82%	82%	82%	83%
Antal nystartade företag (st)	92	100	100	100
NKI företagsklimatet SKLs insikten (mått?)	–			

Åläggande Kommunstyrelsen: Driva, samordna och följa upp kommunens övergripande fysiska planering

Mått	Resultat 2015	Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018
Antal påbörjade nyproducerade lägenheter (st)	15	20	50	70

Strategiskt mål: Mora kommuns verksamheter ska präglas av delaktighet och inflytande

Åläggande Kommunstyrelsen: Medborgarna skall ges möjlighet att delta i kommunens utveckling

Mått	Resultat 2015	Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018
Medborgarnas upplevda inflytande över kommunens verksamheter (index 2014)	43	50	50	50
Medborgarnas möjligheter att delta i kommunens utveckling (% av maxpoäng)	56%	70%	72%	75%

Strategiskt mål: Mora ska vara kultur-, upplevelse- och aktivitetscentrum

Åläggande Kulturnämnden: Moras kulturliv kännetecknas av en mångfald av utbud och aktiviteter med lyskraft och med möjlighet till eget engagemang

Mått	Resultat 2015	Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018
NMI - Nöjd Medborgar Index – Kulturutbud	61	65	65	65

MÅLOMRÅDE: LIVSLÅNGT LÄRANDE

Strategiskt mål: Moras grundskola ska utvecklas och tillhöra de bästa i landet

Äläggande För- och Grundskolenämnden: Läsförståelse och studieresultat ska förbättras.

Mått	Resultat 2015	Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018
Andel elever som kan läsa faktatext efter årskurs 3 – Siris	87,8%	95%	100%	100%
Andel elever obehöriga att söka till något av gymnasiets nationella program (yrkes- eller studieförberedande) – Siris	19,6%	<15% (23,9%)	<20%	<17%

Strategiskt mål: Mora ska ha en attraktiv gymnasieskola med hög kvalitet

Äläggande Gymnasienämnden: Ökad andel elever skall uppnå målen i de studieförberedande och yrkesförberedande programmen

Mått	Resultat 2015	Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018
Andel elever med examen från högskoleförberedande program inom 3 år – Siris	77,8%	74%	80%	83%
Andel elever med examen från yrkesprogram inom 3 år – Siris	67,1%	74%	77%	80%

Äläggande Gymnasienämnden: Mora Gymnasium ska vara en attraktiv gymnasieskola i regionen

Mått	Resultat 2015	Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018
Andel förstahandssökande till Mora Gymnasium av behöriga elever från Mora kommun – egen statistik, oklart utgångsläge	–	80%	83%	85%

MÅLOMRÅDE: LIVSKVALITET FÖR ALLA

Strategiskt mål: Vård och omsorg i Mora ska stärka människors trygghet och vara av hög kvalitet

Äläggande Socialnämnden: Brukare/anhöriga ska känna sig trygga och nöjda med den vård och omsorg som ges

Mått	Resultat 2015	Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018
Andel äldre som är mycket eller ganska nöjda inom hemtjänst – Kolada	95%	90%	95%	95%
Andel äldre som är mycket eller ganska nöjda inom särskilt boende – Kolada	77%	88%	90%	90%

Äläggande Socialnämnden: Vården av multisjuka äldre ska samordnas och kvalitetssäkras

Mått	Resultat 2015	Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018
Andel personer med registrering i Palliativa registret	64%	90%	90%	90%
Andel brukare som har riskbedömts i Senior Alert	34%	100%	100%	100%

Strategiskt mål: Mora ska vara ett tryggt samhälle för alla

Äläggande Kommunstyrelsen: Medborgarna skall känna sig trygga i kommunen.

Mått	Resultat 2014	Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018
Medborgarnas upplevda trygghet (index, mäts vartannat år)	68	70	72	75

MÅLOMRÅDE: VÅR HÅLLBARA KOMMUN

Strategiskt mål: Klimatbelastningen per person i Mora ska vara på en nivå som, om den tillämpas globalt, inte äventyrar jordens klimat.

Det betyder att klimatbelastningen per invånare ska minska med minst 90 procent till 2050. Etappmål 2020 för det geografiska området Mora kommun är en minskning med 40 procent per invånare, räknat från 2000.

För att uppfylla detta mål krävs en mängd åtgärder i kommunkoncernens egna verksamheter, liksom insatser och incitament på kommunal, regional och statlig nivå för att stimulera energieffektivisering och miljömässigt hållbara transporter hos hushållen i Mora, vars effekter är svåra att kvantifiera.

Exempelvis stimulera/premiera användning av elbilar och tillhandahålla en kompetent energi- och klimatrådgivning för hushåll och småföretag.

Äläggande Kommunstyrelsen: Mora kommun ska skapa förutsättningar för ett hållbart resande

Mått	Resultat 2015	Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018
Antal resor med buss	346 904	370 000	380 000	390 000
Trafikarbetet med cykel ska öka (mått och mätmetod måste utvecklas)	–	?	?	?

Äläggande Tekniska nämnden och Morastrand AB: Koldioxidutsläppen från energianvändningen i kommunkoncernens byggnader ska varje år minska jämfört med föregående år

Mått	Resultat 2015	Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018
Mängden koldioxid från energianvändningen i kommunkoncernens fastigheter (i ton)	(1500)	1350	1275	1200

Äläggande samtliga nämnder och bolag: Koldioxidutsläppen från kommunkoncernens resor ska varje år minska jämfört med föregående år

Mått	Resultat 2015	Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018
Mängden koldioxid från resor i kommunkoncernen (i ton)	442	510	400	380
Andel miljöbilar i koncernens personbilspark	61%	60%	70%	80%

Strategiskt mål: Mora kommuns verksamheter ska bedrivas med god ekonomisk hushållning

Äläggande samtliga nämnder: Kostnadseffektiv verksamhet och organisation

Mått	Resultat 2015	Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018
Årets resultat i andel av skatter generella statsbidrag (långsiktigt >2%)	0,5%	0,5%	1,0%	>1,0%
Andel av investeringar i skattefinansierad verksamhet som finansieras med egna medel	100%	100%	100%	100%
Låneskuld i koncernen (inklusive bolag) per invånare (kr)	47 453	<65 000	<65 000	<65 000

MÅLOMRÅDE: ATTRAKTIV ARBETSGIVARE

Strategiskt mål: Mora kommun ska vara en arbetsgivare där människor vill arbeta

Mora kommun ska se sin personal som en avgörande resurs för välfärd, inflyttning och utveckling.

Äläggande Kommunstyrelsen: Nämnderna ska prioritera rekrytering av personal och i det arbetet prioritera satsningar på personal före andra satsningar.

Mått	Resultat 2015	Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018
Sjukfrånvaro i procent av avtalad arbetstid	6,8%	5,0%	4,0%	<4,0%
Andel tillsvidareanställda med heltid	66,9%	70%	80%	>90%

Äläggande Kommunstyrelsen: Kommunens löner skall vara jämställda och rättvisa.

Mått	Resultat 2015	Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018
Löneskillanden mellan män och kvinnor i lön för likvärdiga arbeten enligt lönekartläggning (kvantifieras senare)				

EKONOMIN

STRUKTURMEDEL

Vår grundsyn är att så kallade strukturmedel inte ska läggas ut i nämndernas ramar utan att det finns en tydlig plan för hur medlen ska användas för att vända eller bromsa kostnadsutvecklingen.

Majoriteten har i sin kommunplan valt att mer eller mindre automatiskt förlänga tilldelningen av strukturmedel från 2016, utan att tydligt koppla detta till besparingskrav, hänvisning till kostnader av tillfällig karaktär, eller planer på utvecklingsarbete som kan minska framtida behov av ekonomiska medel för driften.

Av de knappt 20 miljoner som tidigare årligen reserverats för strukturåtgärder, har majoriteten för 2017 bundit upp 11,5 miljoner för att täcka kostnader i Socialnämnden och För- och Grundskolenämnden och ytterligare 2 miljoner enligt särskilt beslut för att delvis finansiera flygtrafiken.

I den föreslagna revideringen tas ytterligare 4 miljoner av strukturmedlen för att bland annat finansiera ”behov inom förskolan i avvaktan på lokalutredningen samt ... för ökad hyra för Familjen Hus”, samt 2 miljoner till ökade kollektivtrafikkostnader och 1 miljon till Gemensam ingång.

Då utmaningarna inom såväl skola som socialtjänst just nu är extra stora på grund av flyktingmottagande, ökat barnafödande och ökad inflyttning, har vi Socialdemokrater också valt att låta strukturmedlen från 2016 ligga kvar i nämnderna 2017. Vi vill till och med lägga ytterligare strukturmedel till Kommunstyrelsen och För- och Grundskolenämnden (se nedan). **Kravet är dock att den av oss så länge efterfrågade genomlysningen av kommunens ekonomi och verksamhet nu kommer till stånd, så att vi kan få full kontroll över verksamheten och kostnadsutvecklingen de kommande åren.**

”SPARPAKET 2016”

I kommunplanen för 2016 låg ett ”sparpaket” på 5 miljoner som Kommunstyrelsen fick i uppdrag att, efter ytterligare genomlysning av nämndernas ekonomi, fördela under året. Resultatet blev ett sparbudget som fördelades på Kommunstyrelsen (3,5 Mkr), Tekniska nämnden (1 Mkr), Gymnasienämnden (0,3 Mkr), Kulturnämnden (0,1 Mkr), samt Byggnadsnämnden (0,1 Mkr).

Trots att nämnderna med de minsta sparbudgeten tycks kunna hantera dessa (enligt VUP 1 för 2016) har majoriteten ändå valt att lägga tillbaka dessa medel i dessa nämnders ramar för 2017. Kommunstyrelsen undantagen.

Att Kommunstyrelsen **inte får tillbaka** sin del av sparbudgeten och att Tekniska nämnden **får tillbaka** sin del har vi inget att invända emot. Kommunstyrelsen har visat på god förmåga att hålla tillbaka sina kostnader när så krävs, medan Tekniska nämnden brottas med stora problem att få täckning för underhållet av gator och vägar.

Däremot har vi i vårt förslag valt att **behålla den sänkta ramnivån för Kultur-, Byggnads- och Gymnasienämnden.**

KOMMUNSTYRELSEN

Kommunstyrelsen tillförs, i vårt förslag till kommunplan 2017, 2,5 miljoner av strukturmedel för att kunna genomföra en fullständig genomlysning av kommunens ekonomi, kvalitets- och verksamhetsstyrning, förvaltningsstruktur, lokalbehov, mm.

Majoriteten har i sitt förslag till reviderad kommunplan valt att lägga strukturmedel till kommunstyrelsen, 2 miljoner för ökade kostnader för kollektivtrafiken och 1 miljon för Gemensam ingång. Åtminstone kostnadsökningen för kollektivtrafiken ligger utanför kommunens kontroll och kostnaden för Gemensam ingång förefaller väl underbyggd och handlar om en viktig verksamhet, varför vi valt att ta med dessa kostnadsökningar även i vår reviderade kommunplan.

SOCIALNÄMNDEN

Socialnämnden har en särskild situation, med begränsade möjligheter till ytterligare effektiviseringar, samtidigt som behov/efterfrågan och nya krav på bland annat bemanning mycket snabbt driver upp verksamhetens kostnader. En del nya och eventuellt riktade medel, utöver de sk ”välfärdsmedlen” förväntas i statsbudgeten för 2017 för att bland annat möjliggöra för kommunerna att svara upp mot ökade bemanningskrav. Vi har dock inte i denna kommunplan räknat med att Mora kommun ska få del av några sådana medel. Om så ändå sker minskar naturligtvis behovet av de strukturmedel nämnden får.

FÖR- OCH GRUNDSKOLENÄMNDEN

För att på sikt höja skolresultaten behöver **För- och grundskolenämnden** göra en specifik satsning på läsning i tidiga årskurser. Det är också viktigt att lärarna får lägga mer fokus på det pedagogiska uppdraget. Delar av dessa åtgärder kan finansieras med riktade statliga medel som den rödgröna regeringen tillskapat. Ytterligare statliga medel kan komma ifråga för olika insatser, ex-vis för att utbilda/anställa fler speciallärare och öka bemanningen ytterligare, men det är inget vi i dagsläget räknar med. Om och när sådana medel kommer ska insatser för att uppfylla målet ”Alla barn ska kunna läsa när de lämnar åk 3” prioriteras.

Samtidigt är det viktigt att också prioritera arbetet för en effektivare skolstruktur, för att kunna dra bättre nytta av lärarnas kompetens och på så sätt öka kvalitén i undervisningen för alla barn. Kraven i läroplanerna och svårigheterna att rekrytera kompetenta lärare gör att framför allt den ämnesindelade undervisningen i mellanstadiet, och än mer i högstadiet, gör att lärarresurserna kan behöva samlas i högre grad än idag.

När det gäller förskola och lågstadieundervisning är en satsning på mindre grupper prioriterad. Detta ska också kunna göras med hjälp av riktade statsbidrag som den nuvarande regeringen infört.

I majoritetens förslag till revidering tillförs För- och grundskolenämnden 3,5 miljoner för öppnande av två nya förskoleavdelningar och 0,5 miljoner för ökade hyreskostnader för FoGs del av Familjens Hus.

Rent principiellt borde inte de ökade hyreskostnaderna för Familjens Hus betraktas som en strukturåtgärd eller ens en tillfällig kostnad och borde hanteras som en generell ramhöjning.

När det gäller de ökade kostnaderna i förskolan för att åter öppna två avdelningar borde frigjorda resurser från tidigare nedläggningar finnas tillgängliga att använda för ”återöppningen”, men i brist på bättre underlag vad gäller de nya behoven har vi just nu svårt att hävda någon annan ståndpunkt. Vi har därför valt att låta dessa ”strukturmedel” ligga även i vårt förslag till ramfördelning.

NÄMNDERNAS RAMAR

Socialdemokraternas kommunplan 2017 med utblick 2018–2019								
	Ram enligt KS förslag	Förslag förändr.	Varav struktur	Förslag ramar	Förändr. netto	Förslag ramar	Förändr. netto	Förslag ramar
	2017	2017	2017	2017	2018	2018	2019	2019
Revisorerna	909			909		909		909
Kommunstyrelsen	100 335	1000	6000	101 335	-4500	96 835		96 835
Valnämnden	55			55		55		55
Service IS/IT	0			0		0		0
Brandkåren	17 782			17 782	2000	19 782		19 782
Byggnadsnämnden	11 432	-100		11 332		11 332		11 332
Tekniska nämnden	58 591	0		58 591		58 591		58 591
Kulturnämnden	27 045	-100		26 945		26 945		26 945
Miljönämnden	4 195			4 195		4 195		4 195
För- och grundskolenämnden	349 093	1000	6500	350 093	-2500	347 593		347 593
Gymnasienämnd	92 633	-300		92 333	1000	93 333	2000	95 333
Socialnämnden	493 272		10000	493 272	-10000	483 272	6000	489 272
Finansförvaltning vht	0			0		0		0
	1 155 342	1 500	22 500	1 156 842	-14 000	1 142 842	8 000	1 150 842

RESULTATBUDGET

	Bokslut 2015	Budget 2016	Prognos 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Verksamheternas netto	-1 043 734	-1 079 861	-1 081 254	-1 117 556	-1 137 931	-1 163 330
Förändring strukturmedel						
Avskrivningar	-48 848	-53 800	-52 500	-60 600	-66 000	-65 000
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-1 092 582	-1 133 661	-1 133 754	-1 178 156	-1 203 931	-1 228 330
Skatteintäkter	869 230	909 478	903 442	939 151	978 754	1 010 424
Generella statsbidrag och utjämning	226 030	231 187	246 702	251 168	240 503	234 258
SUMMA SKATTER OCH GENERELLA STATSBIDRAG	1 095 260	1 140 665	1 150 144	1 190 319	1 219 257	1 244 682
Finansiella intäkter	7 324	2 700	9 250	4 050	3 050	3 050
Finansiella kostnader	-4 551	-4 100	-4 600	-5 450	-5 600	-6 500
FINANSNETTO	2 773	-1 400	4 650	-1 400	-2 550	-3 450
ÅRETS RESULTAT	5 451	5 604	21 040	10 763	12 776	12 902

INVESTERINGAR OCH EXPLOATERING

I detta avsnitt går vi igenom de viktigaste skillnaderna mellan vårt förslag till investerings- och exploateringsbudget jämfört med majoritetens. I tabellerna är avvikelserna dessutom markerade med gult.

GENOMFART MORA

Om Trafikverkets projektering löper på bra så bör vissa av kommunens åtaganden i genomfartsprojektet kunna påbörjas redan under 2019. **Vi har därför valt att reservera 15 miljoner i plan för 2019 för egna investeringar eller möjliggöra förskottering, samt 0,5 miljoner 2017 och 2 miljoner 2018 för intern projektering, mm.**

LASTVÄXLARE TILL BRANDKÅREN

Brandkårens behov av en ny lastväxlare är omvittnad och vi hade redan i investeringsbudgeten för 2016 avsatt 2,3 miljoner i planen för 2017 och finner ingen anledning att skjuta ytterligare på denna investering. **Vi har därför, till skillnad från majoriteten, budgeterat för denna investering redan 2017.**

CENTRUMUTVECKLINGEN

Vi är av den bestämda uppfattningen att ”bantningen” av etapp 1 av centrumutvecklingsplanen (Fridhemsplan och Kyrkogatan fram till Hantverkargatan) var olycklig, då det försvårar ett konsekvent och väl genomtänkt genomförande av resterande del av upprustningen av Kyrkogatan (mellan Hantverkargatan och Hamngatan/Vasagatan).

Här måste göras ett snabbt omtag och **projektbudgeten utökas från 10 till 20 miljoner, fördelat över två år. Upprustningen av gågatan får inte bli en tummetott!**

BOSTADSOMRÅDET NORET NORRA – INVESTERING OCH EXPLOATERING

I samband med att det nya äldreboendet nu färdigställs i det nya bostadsområdet Noret Norra kommer en hel del investeringar att behöva göras. En ny rondell för infart från E45, lokalator, bussgata och gång- och cykelvägar, för att bara nämna några av de mest uppenbara. Investeringarna är visserligen i huvudsak att betrakta som exploateringskostnader, men en del av dessa investeringar kommer rimligtvis att behöva tas ur den skattefinansierade investeringsramen

Omfattningen av dessa investeringar är svåra för oss att bedöma, men bara för att möjliggöra äldreboendet anser vi att **en minsta investeringsram på 15 miljoner bör finnas tillgänglig, varav 7 miljoner till investeringar som knappast kan förväntas kunna belasta exploateringskostnaderna för området.**

SÄRSKILT BOENDE

Bygget av det särskilda boendet på Noret Norra ska slutföras under 2017. Den totala projektbudgeten är av majoriteten nu beräknad till 62,4 miljoner. I den ursprungliga projektbudgeten fanns inte utrymme för anslutningsavgifter, gatubyggnadskostnader och andra exploateringskostnader. **För att finansiera även dessa kostnader reserverade vi i vårt ursprungliga förslag till investeringsbudget för 2017 ytterligare 5 miljoner för detta projekt.** Då majoriteten nu insett att projektet varit kraftigt underbudgeterat och lagt in ytterligare 11,4 miljoner i investeringsbudgeten har vi valt att lägga in denna summa, avrundad till närmast högre 5-tal miljoner, dvs 15 miljoner till en total investeringskostnad om 66 miljoner i vårt förslag.

Behovet av ytterligare platser i särskilt boende inom en relativt nära framtid har påvisats och projektering för detta bör starta så snart det pågående bygget är avslutat. **Vi har i vårt förslag lagt in 3 miljoner i planen för 2019 för att förbereda och under 2020, helst genom någon annan byggherres försorg, kunna färdigställa ytterligare ett äldreboende.** Vårt att notera är också att vi betraktar hela denna investering som skattefinansierad. Detsamma gäller för övrigt också den snart färdigställda gruppboenden på Ljungvägen.

SLUTSATS

Med ovanstående förslag och resonemang krävs därför en bruttoinvesteringsram (inklusive exploatering) för 2017 på 167 miljoner och en nettoinvesteringsbudget (skattefinansierade investeringar) på ca 125 miljoner, vilket brutto är ca 6 miljoner mer än i majoritetens förslag och netto ca 5 miljoner lägre på grund av att vi också gjort vissa omfördelningar mellan skattefinansierade och avgifts-/exploateringsfinansierade investeringar.

INVESTERINGSBUDGET

	Total budget	Förbrukat tom 2015	Prognos 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019	Anm
<i>Investeringar i planeringsfas:</i>							
Genomfart	86 000	966	0	500	2 000	15 000	
Brandstation, nybyggnad	85 000	2 516	500	45 000	37 000		
Centrumutveckling fas 2	20 000			7 000	13 000		
Förskola	10 000			10 000			Ny
Lastväxlare Brandkåren	2 300			2 300			
Flytt av Arbete och Utveckling	4 000		2 000	2 000			Ny
Gymnasieskola							
Lokalplanering skola							
Snösystem Hemus							
Noret Norra (utöver exploatering)	7 000			7 000			
Ytterligare särskilt boende	70 000					3 000	
Summa i planeringsfas		3 482	2 500	73 800	52 000	18 000	
<i>Investeringar i genomförandefas:</i>							
Särskilt boende Noret Norra	66 000	6 022	30 000	30 000			Sk
LSS-boende Ljungvägen	14 900	948	13 900				Sk
Centrumutveckling fas 1 (Fridhemsplan)	11 000	2 470	7 000				
Summa i genomförandefas		9 440	50 900	30 000	0	0	
<i>Löpande investeringar:</i>							
Nya gång- cykelvägar			2 000	2 000	2 000	2 000	
Övr infrastrukturinvesteringar			5 000	5 000	5 000	5 000	
Övr fastighetsinvesteringar			2 000	2 000	2 000	2 000	
Lokalbehov verksamhet			500	1 000	500	500	
IT-utrustning gem nämnd			6 000	5 200	6 000	6 000	
Inventarier nämnder			6 500	6 000	6 000	6 000	
Summa löpande			22 000	21 200	21 500	21 500	
Summa skattefinansierade investeringar			75 400	125 000	73 500	39 500	

EXPLOATERINGSBUDGET

	Total budget	Förbrukat tom 2015	Prognos 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019	Anm
<i>Investeringar i planeringsfas:</i>							
Noret Norra (exploatering)	18 000		10 000	8 000			
Örjastäppans industriområde	24 000		3 000	9 000			Ny
Investeringar Mora flygplats				5 000			Ny
Färnäs Kvarn industriområde				10 000	10 000		Ny
Fd Ströms miljösanering				5 000	5 000		Ny
Saxnäs miljösanering							
Canada-omr, förl Gustavs väg							
Summa		0	13 000	37 000	15 000	0	
<i>Investeringar i genomförandefas:</i>							
Utbyggnad flygterminal	11 250	943	13 000				
Helikopterhangar	22 000	7 185	11 900				
Energitjänsteprojekt (EPC)	60 000	53 898	6 100				Egenfin
Stadsnätutbyggnad		79 858	15 000	7 000	7 000		
Summa		141 884	46 000	7 000	7 000	0	
Ram exploateringsbudget			59 000	44 000	22 000	0	

Socialdemokraterna i Mora

Box 67 • 792 21 Mora

0250-59 37 10

mora@socialdemokraterna.se

www.morasosse.se